

การพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร
Development of Rice Badges and Packaging by Ban Thung Han Tra,
Kamphaeng Phet

พจน์ธรรม ณรงค์วิทย์¹ ธนกิจ โคกทอง² น้ำเพชร อินทรเรืองศรี³ ศุภวิทย์ มาสาซ้าย⁴
Pojtom Narongwit¹, Tanakit Koktong², Namphet Intararueangson³ and Suppawit Masasai⁴

^{1,2}อาจารย์ประจำโปรแกรมเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³นักศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴อาจารย์สาขาวิชาออกแบบศิลปหัตถกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรมีการออกแบบตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ให้มีอัตลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องราวของชุมชน เช่น ภาพรวงข้าว ซึ่งภาพข้าว ควรเป็นแบบดูใสแบบหนา และกระสอบข้าวแบบหนา ที่สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ เช่น การแตกหักและความชื้นซึ่งจะทำให้สะดวกในการขนส่ง และการจัดจำหน่าย อีกทั้งสมควรมีการออกแบบให้มี ลวดลาย และสีสันทันตึงดูดี สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์และสื่อความหมายในเชิงอัตลักษณ์ ดึงดูดให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจต่อตัวผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น และทางตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสมควรว่า ควรมีการใช้ vector รูปรวงข้าวและกราฟิกประกอบตราสัญลักษณ์ด้วย เนื่องด้วยว่าจะได้มีความสอดคล้องและดูน่าดึงดูดต่อตัวผลิตภัณฑ์มากขึ้น และในบรรจุภัณฑ์มีภาพประกอบเป็นรูปภาพจริงๆ ที่จะสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชรได้มากยิ่งขึ้น และวัตถุประสงค์ของตราสัญลักษณ์ ที่ต้องการให้มีการส่งเสริมการขายต่อผลิตภัณฑ์ และตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ต่างมีความเห็นพ้องเดียวกันว่าต้องมีการใช้สีสันทันให้เหมาะสมกับกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร เช่น การใช้สีเหลืองและสีน้ำตาล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสีประจำของผลิตภัณฑ์ โดยออกแบบทั้งสิ้น 6 รูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ในการซื้อของผู้บริโภคที่หลากหลาย ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 300 กรัม 1 กิโลกรัม 5 กิโลกรัม 45 กิโลกรัม (กระสอบ) แบบชุดข้าว 4 ชนิด และบรรจุภัณฑ์ข้าวสวยหุงสำเร็จ

คำสำคัญ : การพัฒนาตราสัญลักษณ์ / บรรจุภัณฑ์ข้าว / กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา

Abstract

The research brown rice Logo and packaging development by Ban Thung Han Tra, Kamphaeng Phet. The research aimed to develop Logo and Packaging of Ban Thung Han Tra Brown Rice. The study revealed that Logo and Packaging should be designed to identify story of community such as rice tree stock picture that should be a thick and bright bag and thick rice sacks that can protect the product such as break and humidity, this will facilitate transportation and interesting design and color. The logo that marks package should be designed to draw interest and pique the curiosity of your potential customers, prompting them to at least look and hopefully purchase your product but representative of Ban Thung Han Tra Group, Kamphaeng Phet, It is strongly recommended that the vector and graphics be used because it is consistent and attractive to the product and packaging is real picture really reflects the identity of Ban Thung Han Tra group, Kamphaeng Phet. Purpose of the logo want to promote the product, Representative of Ban Thung Han Tra Group there is consensus to should be selected color appropriately with work such as

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

yellow and brown that color of product There are 6 designs The purpose of buying a variety of consumers include rice packaging 300 g, 5 kg, 45 kg (sack), 4 sets of rice and the packaging of cooked rice.

Keyword: The research brown rice Logo / Rice Packing / Ban Thung Han Tra

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา ตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการก่อตั้งมาอย่างยาวนาน และมีการปลูกข้าวหลากหลายชนิดพันธุ์ในพื้นที่ เช่น ข้าวกล้อง ข้าวหอมมะลิ ข้าวสีรวม เป็นต้น ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 10 ตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน คือ นางสมบูรณ์ บัวแพง และปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 30 คน ซึ่งเกิดการร่วมแรงร่วมใจกันจากคนในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง ร่วมกันประกอบการเกษตรกรรมปลูกข้าว จนทำให้เกิดผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพและหลากหลายสายพันธุ์ ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบรรจุข้าวสารหลากหลายชนิดเพื่อส่งขายยังท้องตลาด การบรรจุภัณฑ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะนอกจากจะสร้างความสวยงาม และความน่าดึงดูดให้กับผลิตภัณฑ์แล้ว ยังช่วยในเรื่องการถนอมอาหาร และการผลัดถิ่นสู่ตลาดในระดับต่างๆ ได้ง่ายขึ้นอีกด้วย ซึ่งปัจจุบันกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรายังไม่มีการพัฒนาของบรรจุภัณฑ์ให้ตอบสนองตามความต้องการของตลาด รูปแบบเดิมของบรรจุภัณฑ์ข้าวกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา เป็นการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้การซีลถุงพลาสติกแบบสุญญากาศในรูปแบบก้อนสี่เหลี่ยม และใช้สติ๊กเกอร์ระบุตราสินค้าติดลงไปบนถุง ซึ่งยังขาดในเรื่องความสวยงาม และข้อมูล รายละเอียด ที่จะสื่อให้เห็นถึงจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องทุ่งหันตรา ตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร รวมถึงยังขาดรายละเอียดของการส่งเสริมการขายต่างๆ และยังไม่มีการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความเหมาะสม เนื่องจากใช้รูปแบบที่จำเจเมื่อเทียบกับกลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวรายอื่นๆ ดังนั้น กลุ่มชุมชนจึงให้ความสำคัญกับบรรจุภัณฑ์ ว่าเป็นตัวแปรสำคัญของการเพิ่มมูลค่าสินค้า และดึงดูดกลุ่มผู้บริโภคในการจำหน่ายข้าวเป็นอย่างมาก (สมบูรณ์ บัวแพง, 2560, สิงหาคม 8)

และเนื่องจากการให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา รวมถึงการให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การบรรจุผลิตภัณฑ์ ห่อและรวบรวมผลิตภัณฑ์ไว้ด้วยกันเพื่อการขนส่งอย่างปลอดภัย ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนกระทั่งการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภค ซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่ดีนั้นต้องมีทั้งรูปลักษณ์และคุณภาพที่ดี การออกแบบบรรจุภัณฑ์จึงเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึง คือ วัตถุประสงค์ทางการเก็บรักษาและด้านการตลาด เพื่อให้ได้บรรจุภัณฑ์ที่มีคุณค่า มีคุณภาพและยั่งยืน (สุมาลี ทองรุ่งโรจน์, 2555) ดังนั้น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จึงเป็นหนึ่งในประเด็นการสำคัญด้านการวิจัยเชิงพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์และดึงดูดกลุ่มผู้บริโภคในการขายข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา ตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าวของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา ตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ สร้างจุดเด่นให้กับกลุ่มชุมชน พร้อมทั้งเกิดเป็นรูปแบบบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ทางเลือกให้กับกลุ่มผู้บริโภค มีรูปลักษณ์ที่เหมาะสมตามอัตลักษณ์ชุมชน ทำให้เกิดแนวทางการพัฒนาชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มประชากร ของเรื่องการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้เลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร ใช้การสุ่มแบบเจาะจง ดังนี้

ประชากร ได้แก่ กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร จำนวน 5 คน

- นางสาวบุรณ บัวแพง ประธานกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา
- นางจง พิมพ์ รองประธานกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา
- นางสาวจันทิมา บัวแพง เภรณีสมาชิก กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา
- นางน้ำค้าง สามบุญขึ้น ปฏิคมสมาชิก กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา
- นางแฉล้ม เกาสี กรรมการสมาชิก กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา ตำบลวังแฉม อำเภอลองขลุ้งจังหวัดกาฬงเพชรในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์บรรจุภัณฑ์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดด้านการออกแบบสร้างสรรค์ (ต่อวงศ์ บัญพันธ์วงศ์, 2553, หน้า 21 - 42)

1. ด้านความสวยงามของรูปทรงและรูปลักษณ์
2. ด้านความน่าสนใจและน่าจดจำ
3. ด้านลักษณะเฉพาะ
4. ด้านประโยชน์ใช้สอย
5. ด้านความเหมาะสมของวัสดุ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิ เพื่อเป็นแนวทางของข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ และเครื่องมือประเมินความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 3 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีความเที่ยงตรง มีประสิทธิภาพในการใช้ในขั้นตอนการลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากแหล่งข้อมูล โดยการลงพื้นที่ไปสอบถามจาก กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จำเป็นนำมาปฏิบัติการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร

ขั้นตอนที่ 5 สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อที่จะนำมาปฏิบัติการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกาฬงเพชร

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 6 ปฏิบัติการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชรโดยการออกแบบร่างการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 ท่าน

จากการวิเคราะห์รูปแบบทั้งหมดของตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าวที่มีอยู่ในปัจจุบัน ของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้วิธีการวัดขนาด บรรจุภัณฑ์ข้าวและสัมภาษณ์ถึงรายละเอียด เพื่อการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชรมีผลการสังเกต ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร

ลำดับ	รูปภาพ	สายพันธุ์	ประเภท	น้ำหนัก (หน่วย/ก.ก)	ราคา บาท (ปลีก/ส่ง)
1		ข้าวหอมมะลิ	แบบถุงใส ขนาด 14x 21 เซนติเมตร	1	25
2		ข้าวหอมมะลิ	แบบถุง กระสอบ ขนาด 28 x 47 เซนติเมตร	5	120
3		ข้าวหอมมะลิ	แบบถุง กระสอบ ขนาด 49 x 90 เซนติเมตร	45	1,000

ผลจากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 ท่าน ตามกรอบแนวคิดด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์บรรจุภัณฑ์พบว่า

ด้านรูปแบบบรรจุภัณฑ์เดิมและแนวทางพัฒนา พบว่า ตัวแทนกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบบรรจุภัณฑ์เดิมมีการบรรจุภัณฑ์แบบถุงใสและถุงกระสอบข้าวปกติ ดังตารางที่ 1 ซึ่งพบปัญหาด้านการเก็บรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม่คงอยู่ได้นาน และไม่ปกป้องผลิตภัณฑ์ได้ดีพอสมควร เนื่องจากของเดิมใช้เป็นการปิดผนึกโดยใช้ความร้อนในการปิดปากถุง และแบบกระสอบก็ใช้แบบเชือกร้อยแบบปกติทั่วไป ทำให้อากาศสามารถเล็ดลอดเข้าไปในตัวสินค้าได้ง่าย อีกทั้งยากต่อการเปิดปากถุง และโอกาสทำให้ผลิตภัณฑ์เกิดความเสียหายก่อนการบริโภค จึงสมควรออกแบบบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบใหม่ที่สามารถเปิดใช้งานและเก็บรักษาข้าวได้อย่างง่ายดาย เช่น หากเป็นบรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 5 กิโลกรัม ก็ควรออกแบบให้เป็นถุงแบบมีซิปล็อค สามารถเปิดและปิดถุงข้าวได้อย่างง่ายดาย หากเป็นบรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 1 กิโลกรัม ก็ควรจะมีรอยพับปลาบริเวณปากถุง เพื่อการเปิดถุงง่ายขึ้น อีกทั้งควรมีการปิดรักษาผลิตภัณฑ์ที่แน่นอน เช่น การใช้เครื่องซีลถุงพลาสติก

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

แบบสัญญาภาค เพื่อรักษาผลิตภัณฑ์ข้าวให้อยู่ได้ยาวนานมากขึ้น โดยมีความสอดคล้องให้ยึดรูปแบบการออกแบบ การออกแบบตามขอบเขตการออกแบบที่ผู้วิจัยได้กำหนดทั้ง 6 รูปแบบ ได้แก่

- รูปแบบที่ 1 บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 1 กิโลกรัม
- รูปแบบที่ 2 บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 5 กิโลกรัม
- รูปแบบที่ 3 บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 45 กิโลกรัม
- รูปแบบที่ 4 บรรจุภัณฑ์ข้าวสวยหุงสำเร็จ
- รูปแบบที่ 5 บรรจุภัณฑ์แบบรวมข้าว 4 ชนิด
- รูปแบบที่ 6 บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 300 กรัม

ซึ่งรูปแบบจะต้องประกอบด้วยกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์และฉลากตราสินค้า สัญลักษณ์ต่างๆ แสดงให้เห็นถึง ต้นกำเนิดแหล่งผลิตและรายละเอียดการสั่งซื้อ เพื่อส่งเสริมการขาย รูปแบบของตราสัญลักษณ์มี 1 โครงสร้าง 1 กราฟิก และรูปแบบของบรรจุภัณฑ์มี 6 โครงสร้าง 21 กราฟิก

เนื่องจากรูปแบบบรรจุภัณฑ์ทั้ง 6 รูปแบบนี้ เป็นรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่กลุ่มยังไม่มี และมีความต้องการในการพัฒนาข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรออกแบบตามรูปแบบตามรูปแบบทั้งกำหนดทั้ง 6 รูปแบบนี้ให้เหมาะสม โดยมุ่งเน้นการรักษาผลิตภัณฑ์ให้อยู่ได้ยาวนาน

ด้วยชื่อและตราสัญลักษณ์ของชุมชน พบว่า ตัวแทนกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรใช้ชื่อแบรนด์ของกลุ่มชุมชนที่เป็นชื่อตามที่มาของหมู่บ้านของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อส่งเสริมการขายและเป็นรู้จักของผู้บริโภค ซึ่งแต่เดิมนั้นชื่อหมู่บ้านว่า วังกาหัน ซึ่งในสมัยก่อนพื้นที่นี้มีวังหรือมีสระน้ำขนาดใหญ่ที่มีปลาเป็นจำนวนมาก จนกาต้องเหลียวกลับมามองกลับมา นั่นจึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้าน ส่วนปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนเป็นชื่อหมู่บ้านเป็น บ้านทุ่งหันตรา ซึ่งดัดแปลงแก้ไขชื่อให้เพราะกว่าเดิมนำชื่อทั้ง 2 ชื่อนี้มารวมกัน โดยใช้ชื่อแบรนด์ข้าวว่า วังตรา (Wang Tra) ใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรแบบประดิษฐ์ที่ไม่เป็นทางการ แต่มุ่งเน้นให้เกิดความสวยงาม อ่านง่าย อีกทั้งใช้ลักษณะของตราสัญลักษณ์ของแบรนด์ข้าววังตรา ที่เป็นรูปรวงข้าวมาเป็นภาพประกอบในตราสัญลักษณ์นี้คือผลิตภัณฑ์อะไร และนอกจากนั้นกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบของสีในตราสัญลักษณ์ของแบรนด์ข้าววังตรา และสีของบรรจุภัณฑ์มีความสอดคล้องกัน

องค์ประกอบโดยรวมของบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่

ด้านการปกป้องผลิตภัณฑ์ข้าว พบว่า ตัวแทนกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์และหีบห่อบรรจุข้าวต้องสามารถปกป้องสินค้าภายในให้อยู่ในสภาพดีได้ การป้องกันความแตกหักของข้าว ป้องกันความชื้นของข้าวให้คงอยู่ในสภาพที่ดีอยู่ตลอดเวลา บรรจุภัณฑ์ที่มีความแข็งแรง ทนทาน และมีความเหมาะสมของการขนส่งที่ดี รวมทั้งจะต้องมีต้นทุนในการผลิตให้ต่ำที่สุด เพื่อจะได้มีกำไรจากการขายให้มากที่สุด การเปิด - ปิด สะดวก สบาย และดูมีคุณภาพมากที่จะสื่อให้เห็นถึงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ภายในว่ามีมาตรฐานที่ดี จะช่วยในการสร้างมูลค่าให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์มากขึ้น

ภาพที่ 1. การสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ตัวแทนกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 ท่าน

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผลจากการสัมภาษณ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์บรรณทัศน์ของต่อวงศ์ ปุ้ยพันธ์วงศ์ (2553, หน้า 21 - 42) มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 ท่าน จำนวน 5 ท่าน เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ.2561

รูปแบบบรรณทัศน์เดิม และแนวทางพัฒนาที่มีความต้องการให้เป็นรูปแบบใด ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรพัฒนาในเรื่องของตราสัญลักษณ์และบรรณทัศน์ ควรใช้ลักษณะตัวอักษรแบบประดิษฐ์ที่ไม่เป็นทางการแต่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้สึกน่ารับประทาน สวยงาม ส่วนเนื้อหาควรมีหลักองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมและควรมีบรรณทัศน์ที่ดี เพื่อที่จะให้ผู้บริโภคสามารถติดต่อได้ และบรรณทัศน์ที่มีความการปกป้องผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายในให้ปลอดภัยจากแรงกระแทก แรงกดทับที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการขนส่ง การเก็บรักษา แสงแดด ความชื้น และความร้อน จนกระทั่งสินค้าถึงมือผู้บริโภคอย่างปลอดภัย

ชื่อของตราสัญลักษณ์ของกลุ่มชุมชน ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรใช้ชื่อแบรนด์ของกลุ่มชุมชนที่เป็นชื่อของหมู่บ้านในอดีตชื่อ วังกาหัน และชื่อปัจจุบันชื่อ บ้านทุ่งหันตรา จึงนำทั้ง 2 ชื่อนี้มารวมกัน โดยให้ชื่อแบรนด์ว่า วังตรา (Wang Tra)

จุดเด่นของกลุ่มชุมชน ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ประวัติเรื่องราวของชุมชนเกี่ยวกับหมู่บ้านข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งการก่อตั้งกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการสัมภาษณ์อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ข้อสรุป ดังนี้

1. ด้านการปกป้องผลิตภัณฑ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นวัสดุกระดาษลูกฟูกและวัสดุแบบถุงพลาสติกแบบหนาในการผลิต เพราะต้นทุนต่ำจึงเหมาะสมใช้ในการผลิต สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี
2. ด้านการบรรจุสินค้าภายในบรรจุภัณฑ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรใช้เป็นถุงพลาสติกแบบหนามาบรรจุผลิตภัณฑ์ภายใน ให้มีความน่ารับประทานและสะดวกในการถือได้เป็นอย่างดี
3. ด้านการอำนวยความสะดวก ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรมีหิ้วในตัวบรรจุภัณฑ์ในการถือจับให้สะดวกสบายต่อผู้บริโภคในขนาดของกล่องที่มีขนาดใหญ่เกิน
4. ด้านการใช้งานบรรจุภัณฑ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีตัวซิปล็อกในตัวบรรจุภัณฑ์ สามารถ เปิด - ปิด ได้สะดวกในการใช้
5. ด้านรูปแบบนำเสนอใจจดจำของสินค้า ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรใช้สีที่ต้องสอดคล้องกับชุมชน และประสมประสานอย่างกลมกลืนกับองค์ประกอบอื่น ควรใช้สี 2 สี สีเหลือง และสีน้ำตาล ซึ่งเป็นสีที่มีความหมายดีของชุมชน และนำจดจำของสินค้าต่อผู้บริโภคได้เป็นอย่างดี

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการออกแบบตราสัญลักษณ์และบรรณทัศน์ กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ให้มีอัตลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องราวของชุมชน เช่น ภาพรวงข้าว ซึ่งภาพข้าว ควรเป็นแบบถุงใสแบบหนา และกระสอบข้าวแบบหนา ที่สามารถปกป้องผลิตภัณฑ์ เช่น การแตกหักและความชื้นซึ่งจะทำให้สะดวกในการขนส่ง และการจัดจำหน่าย อีกทั้งสมควรมีการออกแบบให้มี ลวดลาย และสีสันทัน ที่สวยงามสอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์และสื่อความหมายในเชิงอัตลักษณ์ ดึงดูดให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจต่อตัวผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น แต่ทางตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสมควรว่าควรมีการใช้ vector รูปวงข้าวและกราฟิกประกอบตราสัญลักษณ์ด้วย เนื่องด้วยว่าจะได้มีความสอดคล้องและดูน่าดึงดูดต่อตัวผลิตภัณฑ์มากขึ้น ในบรรณทัศน์มีภาพประกอบเป็นรูปภาพจริงๆ ที่จะสื่อถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชรได้มาก

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ยิ่งขึ้น และวัตถุประสงค์ของตราสัญลักษณ์ ที่ต้องการให้มีการส่งเสริมการขายต่อผลิตภัณฑ์ และตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ต่างมีความเป็นเห็นพ้องเดียวกันว่าต้องมีการใช้สีสันทันให้เหมาะสมกับกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร เช่น การใช้สีเหลืองและสีน้ำตาล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสีประจำของผลิตภัณฑ์

จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความสนใจเรื่องของรูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ข้าวที่แสดงถึงเชิงอัตลักษณ์ที่เป็นกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 คน พบว่า ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนทั้งหมด 5 คน ชอบรูปแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ข้าวที่แสดงถึงเชิงอัตลักษณ์ ทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์จากการสังเกต และสัมภาษณ์ ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การปกป้องผลิตภัณฑ์ ควรใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นวัสดุกระดาษลูกฟูกและวัสดุแบบถุงพลาสติกแบบหนาในการผลิต และมีองค์ประกอบตามหลักของบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม มีข้อมูลสำหรับผู้บริโภคสามารถติดต่อได้ ในการส่งเสริมการขายของกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ด้านการบรรจุสินค้าภายในบรรจุภัณฑ์ ควรมีถุงพลาสติกแบบใสมาบรรจุผลิตภัณฑ์ภายในให้มีความน่ารับประทาน ด้านการอำนวยความสะดวก ควรมีหูหิ้วในตัวบรรจุภัณฑ์ในการถือจับให้สะดวกสบายต่อผู้บริโภค ด้านการใช้งานบรรจุภัณฑ์ ควรใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีตัวซีลล็อกสำหรับบรรจุภัณฑ์ สามารถ เปิด - ปิด ได้สะดวกในการใช้ ด้านรูปแบบนำเสนอใจจดจำของบรรจุภัณฑ์ ในด้านของสีกล่องบรรจุภัณฑ์กลุ่มชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรใช้เป็นลักษณะของสีที่มีความเป็นธรรมชาติ โดยคำนึงถึง สายพันธุ์ของข้าว เช่น ข้าวกล้อง ควรใช้เป็นสีแดง ข้าวขาวหอมมะลิ ควรใช้เป็นสีเหลืองทอง เป็นต้น โดยการออกแบบบรรจุภัณฑ์ต้องเลือกใช้สีที่เหมาะสม และไม่โดดเด่นไปกว่าตราสัญลักษณ์

ด้านการออกแบบตราสัญลักษณ์ กลุ่มชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรใช้องค์ประกอบของตราสัญลักษณ์ เป็น รูปภาพของรวงข้าว เพื่อแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ภายในกลุ่มชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามประวัติความเป็นมา ทุ่งหันตรา มีชื่อเรียกเดิมว่า วังกาหัน ซึ่งสื่อความหมายถึงความเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ขนาดที่มีสัตว์ปีกบินผ่านยังต้องหันมาเชยชม ดังสุภาษิตว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว จึงเกิดการถ่ายทอดรูปแบบตราสัญลักษณ์ของการปลูกข้าวในพื้นที่นั้นๆ โดยกลุ่มชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรให้ รวงข้าว เป็นตัวแทนของผลิตภัณฑ์ กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ใช้ลักษณะตัวอักษรแบบประดิษฐ์ที่ไม่เป็นทางการ แต่มุ่งเน้นให้เกิดความรู้สึกน่ารับประทาน สวยงาม ตัวอักษรมีรูปแบบและขนาดที่เหมาะสม และสอดคล้อง กับระยะในการอ่าน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมด้านการใช้สีได้อย่างสอดคล้องกันและประสมประสานอย่างกลมกลืนกับองค์ประกอบอื่น มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ควรใช้สี 2 สี สีน้ำตาล และสีเหลือง ซึ่งเป็นสีที่มาจากความเห็นสอดคล้องกันภายในชุมชน เนื่องจากมีเรื่องราวที่ผูกพันกับผลิตภัณฑ์ในชุมชนมาแต่ก่อนเดิม และเป็นสีที่กลุ่มชุมชนใช้กับบรรจุภัณฑ์เดิมมาโดยตลอด ทำให้มีกลุ่มผู้บริโภคบางกลุ่มที่มีการจดจำในด้านของสีบรรจุภัณฑ์เดิมเป็นทุนเดิม ด้านการจัดวางองค์ประกอบที่ถูกต้องตามหลักการจัดวางองค์ประกอบอ่านได้ง่าย ควรใช้รูปภาพประกอบสอดคล้องกัน เป็นจุดเด่นในการจัดวางองค์ประกอบ เพื่อที่จะให้ผู้บริโภคได้เห็นชัดเจนและน่าสนใจในการซื้อข้าวกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 5 รูปแบบ และแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มชุมชน ดังนี้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 1 กิโลกรัม

ภาพที่ 2 แบบร่างชุดผลิตภัณฑ์ข้าววังตรา รูปแบบที่ 1 ขนาด 1 กิโลกรัม

บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 5 กิโลกรัม

ภาพที่ 3 แบบร่างชุดผลิตภัณฑ์ข้าว วังตรา รูปแบบที่ 2 ขนาด 5 กิโลกรัม

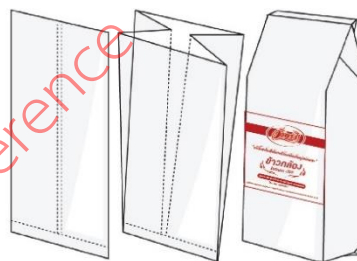
รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 45 กิโลกรัม

ภาพที่ 4 แบบร่างชุดผลิตภัณฑ์ข้าววังตรา รูปแบบที่ 3 ขนาด 45 กิโลกรัม

บรรจุภัณฑ์ข้าวสวยหุงสำเร็จ

ภาพที่ 5 แบบร่างชุดผลิตภัณฑ์ข้าววังตรา รูปแบบที่ 4 บรรจุภัณฑ์ข้าวสวยหุงสำเร็จ

ภาพที่ 6 แบบร่างชุดผลิตภัณฑ์ข้าววังตรา รูปแบบที่ 5 บรรจุภัณฑ์แบบรวมข้าว 4 ชนิด

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 300 กรัม

2

ภาพที่ 7 แบบร่างชุดผลิตภัณฑ์ข้าววังตรา รูปแบบที่ 6 บรรจุภัณฑ์ข้าวขนาด 300 กรัม

ภาพที่ 8 แบบร่างตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ข้าววังตรา

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลงานวิจัยการพัฒนาตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชรปัจจุบันมีการผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์ข้าว ในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ แบบถุงพลาสติกใส และแบบถุงกระสอบข้าวทั่วไป ซึ่งใช้วัสดุสำเร็จรูป และมีบรรจุภัณฑ์แบบทำกันเองตามความเข้าใจของชุมชน ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่สามารถคงไว้ซึ่งคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้ยาวนาน อีกทั้งไม่มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ ดึงดูดความสนใจของกลุ่มผู้บริโภค ดังนั้นการออกแบบบรรจุภัณฑ์ จึงต้องคำนึงถึง การปกป้องผลิตภัณฑ์ ควรใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นวัสดุกระดาษลูกฟูกและวัสดุแบบถุงพลาสติกใสแบบหนาในการผลิต และมีองค์ประกอบตามหลักของบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ควรมีถุงพลาสติกใสมาบรรจุผลิตภัณฑ์ภายในให้มีความน่า

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รับประทาน ด้านการอำนวยความสะดวก ควรมีหิ้วในตัวบรรจุภัณฑ์ในการถือจับให้สะดวกสบายต่อผู้บริโภค ด้านการใช้งานบรรจุภัณฑ์ ควรใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีตัวซีปล็อกสำหรับบรรจุภัณฑ์ สามารถ เปิด - ปิด ได้สะดวกในการใช้ ด้านรูปแบบนำเสนอใจจดจำของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดด้านการออกแบบสิ่งพิมพ์บรรจุภัณฑ์ของ (ต่อวงศ์ ปุ้ยพันธุ์วงศ์, 2553, หน้า 21 - 42) ได้กล่าวว่า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดี ควรคำนึงถึง ด้านความสวยงามของรูปทรงและรูปลักษณะ ด้านความน่าสนใจและน่าจดจำ ด้านลักษณะเฉพาะ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมของวัสดุ ในการออกแบบตราสินค้าของบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ควรใช้องค์ประกอบของตราสัญลักษณ์ เป็น รูปภาพของรวงข้าว เพื่อแสดงถึงการปลูกข้าวของพื้นที่ภายในกลุ่มชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามประวัติความเป็นมา ทุ่งหันตรา มีชื่อเรียกเดิมว่า วังกาหัน ซึ่งสื่อความหมายถึงความเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ ขนาดที่มีสัตว์ปีกบินผ่านยังต้องหันมาเยี่ยมชม ดังสุภาษิตว่า ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว จึงเกิดเป็นการถ่ายทอดรูปแบบตราสัญลักษณ์ของการปลูกข้าวในพื้นที่นั้นๆ โดยกลุ่มชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรให้ รวงข้าว เป็นตัวแทนของผลิตภัณฑ์ กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร สอดคล้องกับแนวคิดของพจนนธรรม ณรงค์วิทย์ และคณะ (2560) เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวจากวัสดุท้องถิ่นประเภทกระดาศ และเชือกกล้วยในรูปแบบกระเช้าหิ้วจากเชือกกล้วย เป็นบรรจุภัณฑ์ลักษณะของกระเช้าจากเชือกกล้วยถัก และใช้กระดาศกล้วยในลักษณะของฉลากป้ายแขวน ในการใช้วัสดุ ในด้านกระบวนการออกแบบอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชน ผลิตภัณฑ์ข้าวบรรจุภัณฑ์ถุงพลาสติกทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า น้ำหนักสุทธิ 1 กิโลกรัม มีความเหมาะสมที่สุด เนื่องจาก สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ที่นิยมซื้อไปรับประทานเองที่บ้าน มีปริมาณพอเหมาะ ยังมีความนิยมในการซื้อเป็นของฝากอยู่มากสอดคล้องกับเกษตรแก้ว ประดิษฐ์ (2561) ได้กล่าวว่า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับ ข้าวกล้องพันธุ์ข้าวหอมกระดังงา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อขอ ตำบลไผ่ซัด อำเภอดงเจริญ จังหวัดนครราชสีมา ผลจากศึกษารูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวกล้องๆ เลือกใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์เป็นถุง Vacuum 110 ไมครอน (ไม่พิมพ์ข้อความ) กว้าง 20 ซม. ยาว 28 ซม. หรือขนาดบรรจุผลิตภัณฑ์หนึ่งกิโลกรัม บรรจุในกล่องกระดาศที่รองรับน้ำหนักข้าว 1 กิโลกรัม ขนาดกว้าง 21 ซม. ยาว 29 ซม. ใช้สีชมพู เป็นสีพื้น เป็นสีที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย และใช้สีตัดกับตัวอักษร ข้อความด้วยสีน้ำตาลและสีเหลืองทอง ซึ่งช่วยให้ผลิตภัณฑ์และตราสินค้าดูโดดเด่น ผลตอบรับในเชิงพาณิชย์ของบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนาสูงกว่าของบรรจุภัณฑ์เดิม คิดเป็นร้อยละ 26.99

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ตัวแทนสมาชิกกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ตัวบรรจุภัณฑ์ข้าวและข้อมูลของผลิตภัณฑ์นั้น มีความต้องการและเหมาะสมตรงกับเป้าหมายที่ทางชุมชนนั้น
2. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดี ควรคำนึงถึง ด้านความสวยงามของรูปทรงและรูปลักษณะ ด้านความน่าสนใจและน่าจดจำ ด้านลักษณะเฉพาะ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความเหมาะสมของวัสดุ ในการออกแบบตราสินค้าของบรรจุภัณฑ์ข้าว กลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งในการออกแบบตราสัญลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ข้าวในครั้งนี้คุณภาพในระดับดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาารูปแบบบรรจุภัณฑ์ของบรรจุภัณฑ์ข้าวให้สอดคล้องกับสายพันธุ์ข้าวที่ได้ปลูกขึ้นใหม่ในชุมชน เนื่องจากชุมชนมีการปลูกข้าวและหมุนเวียนสายพันธุ์ต่างๆ ในทุกปี ทำให้รูปแบบของผลิตภัณฑ์อาจมีการปรับเปลี่ยนในอนาคต
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลของผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัย เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มชุมชนปลูกข้าวปลอดภัย และสามารถนำเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อการจำหน่ายของผลิตภัณฑ์มาเป็นข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ได้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

- เกศแก้ว ประดิษฐ์. (2561, พฤษภาคม – สิงหาคม). การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวกล้องพันธุ์ข้าวหอมกระดังงาที่มีผลต่อการตอบรับในเชิงพาณิชย์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อผอ อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนราธิวาส. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 10(2), 127-138.
- ต่อวงศ์ บัญพันธ์. (2553). กรอบแนวคิดด้านการออกแบบสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- พจน์ธรรม ณรงค์วิทย์และคณะ. (2560, มกราคม – มิถุนายน). การออกแบบและพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ข้าวจากวัสดุท้องถิ่นประเภทกระดาษและเชือกกล้วยสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวตะเคียนงาม จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 8(1), 65-80.
- สมบูรณ์ บัวแพง. (2560, สิงหาคม 8). ประธานกลุ่มข้าวกล้องบ้านทุ่งหันตรา จังหวัดกำแพงเพชร. สัมภาษณ์.
- สุมาลี ทองรุ่งโรจน์. (2555). ออกแบบบรรจุภัณฑ์. กรุงเทพฯ: บอสรสการพิมพ์.

The 5th Kamphaeng Phet Rajabhat University
National Conference